

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2004-2005

29 AVRIL 2005

Proposition de loi modifiant l'article 371, §2, alinéa 1er, a), du Code judiciaire

(Déposée par M. Hugo Vandenberghe)

DÉVELOPPEMENTS

L'article 371, § 2, du Code judiciaire fixe les critères qui entrent en ligne de compte pour le calcul de l'ancienneté des greffiers.

La disposition prévoit notamment que le temps de l'inscription au barreau excédant quatre années au moment de la nomination, ainsi que l'exercice excédant quatre années de la charge de notaire par un docteur ou un licencié en droit, entrent en ligne de compte pour le calcul de l'ancienneté (article 371, § 2, alinéa premier, a), du Code judiciaire).

Des dispositions similaires avaient été adoptées pour le calcul de l'ancienneté des magistrats (ancien article 365 de l'époque, § 2, du Code judiciaire).

Il avait été prévu que le temps de l'inscription au barreau excédant quatre années au moment de la nomination, ainsi que l'exercice excédant quatre années de la charge de notaire par un docteur ou un licencié en droit, entraient également en ligne de compte pour le calcul de l'ancienneté d'un magistrat (article 365, § 2, a), de l'époque du Code judiciaire).

En ce qui concerne les magistrats, l'article 8 de la loi du 27 décembre 2002 a prévu que l'expérience en tant qu'indépendant ou dans le secteur privé pouvait être prise en compte dès le début, tandis que l'expérience du barreau était amputée des quatre dernières années (voir article 365, § 2, a) et d)).

En remplacement du document 3-1172/1 distribué précédemment.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2004-2005

29 APRIL 2005

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 371, §2, eerste lid, a), van het Gerechtelijk Wetboek

(Ingediend door de heer Hugo Vandenberghe)

TOELICHTING

Artikel 371, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt de criteria die in aanmerking worden genomen voor de berekening van de anciënniteit van de griffiers.

Die bepaling stipuleert onder meer dat voor die berekening in aanmerking komt de tijd van inschrijving bij de balie, die op het tijdstip van de benoeming vier jaar te boven gaat, evenals de uitoefening van het ambt van notaris door een doctor of licentiaat in de rechten boven vier jaar (artikel 371, § 2, eerste lid, a), van het Gerechtelijk Wetboek).

Gelijkkluidende bepalingen waren opgenomen voor de berekening van de anciënniteit van magistraten (toenmalig artikel 365, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek).

Voor de berekening van de anciënniteit van een magistraat kwam eveneens in aanmerking de tijd van inschrijving bij de balie, die op het tijdstip van de benoeming vier jaar te boven gaat, evenals de uitoefening van het ambt van notaris door een doctor of licentiaat in de rechten boven vier jaar (toenmalig artikel 365, § 2, a), van het Gerechtelijk Wetboek).

Inzake de magistraten stipuleerde artikel 8 van de wet van 27 december 2002 dat de ervaring als zelfstandige of in de privé-sector vanaf het begin in rekening kan worden gebracht en dit terwijl men de ervaring in de balie vermindert met de eerste vier jaar (zie artikel 365, § 2, a) en d)).

Ter vervanging van het vroeger rondgedeelde stuk 3-1172/1.

Dans son arrêt du 30 juin 2004 (n° 116/2004), la Cour d'arbitrage a souligné les caractéristiques spécifiques de l'expérience du barreau.

On ne peut comparer cette expérience spécifique à une expérience acquise dans d'autres professions (juridiques). Le barreau apporte par excellence la connaissance d'une série de réalités auxquelles est confronté un magistrat, et donc aussi un greffier, dans l'exercice de ses fonctions, ce qui lui donne notamment une meilleure compréhension du déroulement de la procédure judiciaire et du rôle des collaborateurs de la justice, une meilleure connaissance des justiciables ainsi qu'une meilleure perception de la notion de débat contradictoire et du principe des droits de la défense.

Sans doute le Code judiciaire impose-t-il certaines obligations aux stagiaires, mais il ne fait aucune distinction à leur détriment sur le plan de l'exercice de la profession.

Les caractéristiques spécifiques mentionnées de l'expérience du barreau existent aussi pendant les quatre premières années au barreau (voir le considérant B.31 de l'arrêt de la Cour d'arbitrage du 30 juin 2004).

À la lumière de ce qui précède, la Cour d'arbitrage a annulé l'article 365, § 2, alinéa premier, *d*), du Code judiciaire, modifié par la loi du 27 décembre 2002, en ce que cet article, se référant à l'article 365, § 2, alinéa premier, *a*), dispose que les quatre premières années d'inscription au barreau ne sont pas prises en compte pour le calcul de l'ancienneté pécuniaire des magistrats.

L'article 365, § 2, alinéa premier, *a*), a par conséquent été modifié par la loi-programme du 27 décembre 2004 de manière que « le temps de l'inscription au barreau, ainsi que l'exercice de la charge de notaire par un docteur, un licencié ou un master en droit » entrent en ligne de compte pour le calcul de l'ancienneté d'un magistrat.

Selon les dispositions actuelles, on tient donc compte, sans restriction, de l'exercice de la profession d'avocat et de celle de notaire pour le calcul de l'ancienneté d'un magistrat.

Toutefois, pour le calcul de l'ancienneté d'un greffier, on tient uniquement compte du temps de l'inscription au barreau excédant quatre années au moment de la nomination, ainsi que de l'exercice excédant quatre années de la charge de notaire.

Bien que l'arrêt précité de la Cour d'arbitrage ne vise que les dispositions relatives à la magistrature, il convient néanmoins de traiter les greffiers licenciés en droit qui ont une expérience du barreau ou du notariat de la même manière que les magistrats.

In zijn arrest van 30 juni 2004 (nr. 116/2004) heeft het Arbitragehof de specifieke kenmerken van de ervaring aan de balie benadrukt.

Die specifieke ervaring kan niet worden vergeleken met de andere experientie in (juridische) beroepen. De balie brengt bij uitstek de kennis mee van een aantal werkelijkheden waarmee een magistraat, en dus ook een griffier, in zijn ambtsuitoefening wordt geconfronteerd, wat hem een beter inzicht verleent in het verloop van de gerechtelijke procedure en in de rol van de medewerkers van het gerecht, een betere kennis van de rechtsonderhorigen, een beter aanvoelen van het begrip contradictoires debat en van het beginsel van de rechten van verdediging.

Weliswaar legt het Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichtingen op aan de stagiairs, maar het maakt geen enkel onderscheid in hun nadeel op het stuk van de uitoefening van het beroep.

De vermelde specifieke kenmerken van ervaring aan de balie gelden ook tijdens de eerste vier jaar aan de balie (zie de overweging B.31 van het arrest van het Arbitragehof van 30 juni 2004).

In het licht van het voorgaande heeft het Arbitragehof artikel 365, § 2, eerste lid, *d*), van het Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd bij wet van 27 december 2002, vernietigd in zoverre met verwijzing naar artikel 365, § 2, eerste lid, *a*), de eerste vier jaren van inschrijving bij de balie voor de berekening van de geldelijke anciënniteit van magistraten niet in aanmerking komen.

De programmawet van 27 december 2004 heeft artikel 365, § 2, eerste lid, *a*), dan ook gewijzigd in de zin dat voor de berekening van de anciënniteit van een magistraat in aanmerking wordt genomen « de tijd van inschrijving bij de balie, evenals de uitoefening van het ambt van notaris door een doctor, licentiaat of master in de rechten ».

Volgens de thans geldende bepalingen wordt dus voor de berekening van de anciënniteit van een magistraat zonder beperking rekening gehouden met de uitoefening van het beroep van advocaat evenals van notaris.

Voor de berekening van de anciënniteit van een griffier wordt evenwel slechts rekening gehouden met de tijd van inschrijving bij de balie die op het tijdstip van de benoeming vier jaar te boven gaat, evenals het ambt van notaris boven vier jaar.

Hoewel het hogergeciteerde arrest van het Arbitragehof enkel de bepalingen inzake de magistratuur viseert, is het niettemin aangewezen de « griffiers — licentiaten in de rechten met balie- of notariservaring » op dezelfde wijze als de magistraten te behandelen.

De par leur expérience du barreau ou du notariat, ces greffiers peuvent se prévaloir en effet eux aussi d'une connaissance spécifique tant des procédures judiciaires que de l'appareil judiciaire en général, qui mérite d'être valorisée de la même manière que pour les magistrats.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article premier

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

L'article 371, § 2, alinéa premier, *a*), du Code judiciaire, remplacé par la loi du 2 août 1974 et modifié par la loi du 15 juin 2001, est remplacé par la disposition suivante :

« *a*) le temps de l'inscription au barreau, ainsi que l'exercice de la charge de notaire par un docteur, un licencié ou un master en droit; ».

1er avril 2005.

Ingevolge hun balie-ervaring — dan wel ervaring als notaris — genieten die griffiers immers evenzeer van een bijzondere kennis van de gerechtelijke procedures en het gerechtelijk apparaat in het algemeen, welke op gelijke wijze als de magistraten valorisatie verdient.

Hugo VANDENBERGHE.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 371, § 2, eerste lid, *a*), van het Gerechtelijk Wetboek, vervangen bij de wet van 2 augustus 1974 en gewijzigd bij de wet van 15 juni 2001, wordt vervangen als volgt :

« *a*) de tijd van inschrijving bij de balie, evenals de uitoefening van het ambt van notaris door een doctor, licentiaat of master in de rechten; ».

1 april 2005.

Hugo VANDENBERGHE.